

SAMENVATTING WETSVOORSTEL KINDEROPVANG CARIBISCH NEDERLAND

Let op: de hoofdlijnen van het wetsvoorstel worden beschreven. Een complete en gedetailleerde toelichting staat in de Memorie van Toelichting.

Het wetsvoorstel beoogt voor alle kinderen in Caribisch Nederland goede, veilige en betaalbare kinderopvang. De focus ligt op het creëren van een veilige en zorgzame omgeving voor kinderen die voor alle gezinnen toegankelijk is, zodat elk kind de kans heeft om zich volop te ontwikkelen. De basisregels voor kindercentra en gastouders in Caribisch Nederland worden in een wet vastgelegd.

Waarom dit wetsvoorstel?

Op dit moment is er al een Eilandsverordening Kinderopvang waarin veel kwaliteitseisen voor de kindercentra en gastouders zijn opgenomen. Er is ook al een tijdelijke subsidieregeling voor de kinderopvang om de kwaliteit te kunnen verbeteren en de kosten voor ouders te verlagen. Deze subsidieregeling loopt tot in ieder geval 1 januari 2024. In het wetsvoorstel worden onder andere de kwaliteitseisen op wetsniveau duurzaam vastgelegd. Daarnaast regelt het wetsvoorstel structurele financiering die in de plaats komt van de tijdelijke subsidieregeling. Daardoor kan er structureel voor goede, veilige en betaalbare kinderopvang worden gezorgd.

Werking van het kinderopvangstelsel

Verantwoordelijkheden van verschillende partijen

Om de kinderopvang in Caribisch Nederland goed te laten functioneren, spelen verschillende partijen een rol. De **Rijksoverheid** is de beleidsmaker en stelt door middel van dit wetsvoorstel de kaders vast voor de kinderopvang in Caribisch Nederland. Daarnaast is de **Rijksoverheid** verantwoordelijk voor de vormgeving en uitvoering van de bekostiging van de kinderopvang. Het **openbaar lichaam** is de lokale beleidsmaker, en stelt binnen de kaders van dit wetsvoorstel de lokale Eilandverordening kinderopvang vast. Het **openbaar lichaam** is ook de vergunningsverstrekker en -intrekker: alleen kindercentra en gastouders die een exploitatievergunning hebben gekregen van het openbaar lichaam, mogen kinderopvang aanbieden. De **kindercentra en gastouders** zijn de aanbieders van de kinderopvang op de eilanden. De **Inspectie van het Onderwijs** zal worden aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van de kinderopvang, en kan ook handhaven als aanbieders niet aan de kwaliteitseisen voldoen. Tot slot is de **Rijksoverheid** ook stelselverantwoordelijke voor de kinderopvang. Dat betekent dat de minister bij taakverwaarlozing kan ingrijpen.

Zie artikel 2.1, 2.2, 2.3, 3.2 en 5.1.

Verschillende vormen van kinderopvang

Kinderopvang is het bedrijfsmatig of tegen betaling verzorgen, opvoeden en bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint. Er zijn verschillende vormen van kinderopvang mogelijk:

- Dagopvang: opvang van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4. Vanaf 4 jaar geldt de leerplicht en gaat een kind naar de basisschool.
- Buitenschoolse opvang: opvang voor kinderen die naar de basisschool gaan, voor of na schooltijd en tijdens vrije dagen en schoolvakanties.
- Flexibele opvang: opvang voor kinderen in de leeftijd van 0-12 's avonds, 's nachts of in het weekend.

Kinderopvang kan geboden worden door een kindercentrum of door een gastouder. Een gastouder biedt opvang aan maximaal 6 kinderen in de leeftijd van 0-12 aan huis bij de gastouder, of bij een van de ouders van de kinderen in de groep thuis. Als het wetsvoorstel in werking treedt, kan gastouderopvang en flexibele opvang alleen gesubsidieerd worden door de overheid als het openbaar lichaam deze vorm van opvang toestaat.

Zie artikel 1.1.

Exploitatievergunning

Om kinderopvang te mogen aanbieden heeft een gastouder of een kindercentrum een exploitatievergunning nodig. Deze moet worden aangevraagd bij het openbaar lichaam. Het wetsvoorstel verandert dit niet. Het bestuurscollege besluit of de exploitatievergunning wel of niet wordt verstrekt. Het bestuurscollege wint daarvoor advies in bij de kwaliteitscommissie en vraagt de Inspectie van het Onderwijs om te onderzoeken of de organisatie kan voldoen aan de geldende kwaliteitseisen.

Zie artikel 2.1.

Kwaliteit

Integrale voorziening en een goede aansluiting met het onderwijs

In dit wetsvoorstel wordt uitgegaan van kinderopvang als integrale voorziening: opvang die (financieel) toegankelijk is voor alle gezinnen en waar kinderen spelenderwijs en gericht worden gestimuleerd in hun ontwikkeling ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van ontwikkel- en leerachterstanden. Dit betekent dat alle vormen van kinderopvang in Caribisch Nederland zich moeten richten op het stimuleren van (ontluikende) taalvaardigheden, rekenvaardigheden, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden. In de dagopvang van kindercentra zal hiervoor een speciaal programma voor voorschoolse educatie moeten worden aangeboden. Voor de buitenschoolse opvang, gastouderopvang en flexibele opvang geldt dat aantoonbaar moet worden gemaakt dat het aanbod ook is gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.

Zie artikel 2.3, 2.4 en 2.6.

Daarnaast is het wetsvoorstel erop gericht dat kinderen zich doorlopend en goed blijven ontwikkelen en de overgang van de kinderopvang naar de basisschool soepel verloopt. Kindercentra en gastouders moeten de ontwikkeling van kinderen volgen en er moeten afspraken worden gemaakt tussen kinderopvang en scholen over hoe de overgang wordt georganiseerd. Bovendien worden basisscholen verplicht om in groep 1 en 2 een programma voor vroegschoolse educatie aan te bieden, als vervolg op het programma voor voorschoolse educatie dat door de dagopvang (0-4) wordt aangeboden. Kindercentra, gastouders en scholen worden daarnaast verplicht om deel te nemen aan het halfjaarlijks overleg dat door het openbaar lichaam wordt georganiseerd over de doorlopende ontwikkeling van kinderen.

Zie artikel 2.15, 2.16 en 6.4.

Verantwoorde kinderopvang en kwaliteitseisen

Alle kindercentra en gastouders moeten verantwoorde kinderopvang aanbieden. Verantwoorde kinderopvang is als volgt beschreven in het wetsvoorstel: *'het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen, de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen, en het spelenderwijs en doelgericht stimuleren van taalvaardigheden, rekenvaardigheden, motorische vaardigheden en sociaal-emotionele vaardigheden ten behoeve van een doorlopend ontwikkelingsproces voor kinderen.'*

Zie artikel 2.3.

Ten behoeve van verantwoorde kinderopvang zijn verschillende kwaliteitseisen in de wet opgenomen. Zie hiervoor artikel 2.3 tot en met 2.14. In onderstaand schema staan de belangrijkste kwaliteitseisen vermeld. In lagere regelgeving (een Algemene Maatregel van Bestuur, AMvB) worden deze eisen nader gespecificeerd. Zo zal bijvoorbeeld worden gespecificeerd welke elementen moeten worden beschreven in het pedagogisch en educatief beleidsplan van kindercentra.

Kindercentra	Gastouderopvang en flexibele opvang
<p>A. Pedagogisch en educatief beleid voeren dat resulteert in verantwoorde kinderopvang, en dit beleid schriftelijk vastleggen.</p> <p>B. Veiligheids- en gezondheidsbeleid voeren dat resulteert in een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen, en dit beleid schriftelijk vastleggen.*</p> <p>C. Aantoonbaar aandacht besteden aan onder andere het aantal beroepskrachten op de groep, de beschikbare ruimtes, de opleidingseisen van de beroepskrachten, het activiteitenprogramma, het volgen van de ontwikkeling van kinderen en het signaleren van bijzonderheden. *</p> <p>D. Personeel dient over een VOG te beschikken.</p> <p>E. Meld-, overleg- en aangifteplicht bij vermoedens van strafbare feiten binnen de kinderopvanglocatie.*</p> <p>F. Aanstellen van een klachtencommissie.</p> <p>G. Aanstellen van een oudercommissie door organisaties met meer dan 50 kinderen.</p>	<p>A. Pedagogisch beleid voeren dat resulteert in verantwoorde kinderopvang, en dit beleid schriftelijk vastleggen.</p> <p>B. Veiligheids- en gezondheidsbeleid voeren dat resulteert in een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen, en dit beleid schriftelijk vastleggen.</p> <p>C. Aantoonbaar aandacht besteden aan onder andere de opleidingseisen, het activiteitenprogramma, het volgen van de ontwikkeling van kinderen en het signaleren van bijzonderheden.</p> <p>D. Groeps grootte gastouders: maximaal 6.</p> <p>E. Gastouder / personeel dient over een VOG te beschikken.</p>

* In een Algemene Maatregel van Bestuur zullen deze onderdelen nader worden gespecificeerd.

Ondersteuningsstructuur voor alle kinderen

Kinderopvang in Caribisch Nederland is in principe voor alle kinderen toegankelijk, dus ook voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte, als dat vanuit medisch, pedagogisch, psychologisch en organisatorisch oogpunt verantwoord is. Daarom is er een ondersteuningsstructuur in het wetsvoorstel opgenomen. De basis van deze ondersteuningsstructuur is dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben zoveel mogelijk binnen reguliere groepen worden opgevangen.

Kinderopvangorganisaties moeten de ontwikkeling van kinderen volgen en het aanbod aanpassen op de ontwikkelfase en de behoeften van kinderen. Om kinderopvangcentra en gastouders te ondersteunen bij kinderen met lichte problematiek, organiseert het openbaar lichaam pedagogische ondersteuning en advies die zij kunnen raadplegen.

Zogenaamde pedagogische coaches kunnen kinderopvangorganisaties bijvoorbeeld helpen door te observeren op de groep. Bij zwaardere problematiek kan het Expertisecentrum Onderwijszorg (EOZ) worden ingeschakeld voor advies over het begeleidingsplan voor het kind en, indien nodig, het (laten) stellen van een diagnose, het begeleiden van het kind naar specialistische zorg of de toeleiding naar plusopvang.

Plusopvang is kinderopvang aan kinderen die vanwege bijzonderheden niet in een reguliere groep opgevangen kunnen worden. Voor plusopvang gelden aanvullende kwaliteitseisen zoals gespecialiseerde of extra getrainde pedagogisch medewerkers en aanpassing van ruimte, materialen en dagprogramma aan de groep. Ook is de beroepskracht-kindratio lager. Een kinderopvangorganisatie die plusopvang wil aanbieden doet hiervoor een aanvraag tot wijziging van de exploitatievergunning bij het openbaar lichaam. Het openbaar lichaam besluit hierover nadat advies is gevraagd aan de Inspectie van het Onderwijs en het EOZ.

Zie artikel 2.17 en 2.18

Toezicht en handhaving op de kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs zal *op basis van artikel 5.1*, worden aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland. De inspectie heeft de taak om de kwaliteit van de kinderopvang te beoordelen en te bevorderen. De inspectie zal samenwerken met lokale inspecteurs, omdat de inspectie niet altijd zelf aanwezig kan zijn op de eilanden. De lokale inspecteur kan bijvoorbeeld bezoeken brengen aan locaties, en in ernstige gevallen het openbaar lichaam benaderen om te handhaven. De inspectie en het openbaar lichaam stellen hierover een samenwerkingsovereenkomst op. De inspectie is eindverantwoordelijk voor het toezicht.

Werkwijze inspectie

De inspectie zal, in samenwerking met de lokale inspecteurs, tenminste een keer per jaar de kinderopvanglocaties bezoeken. De inspectie onderzoekt dan of de locatie voldoet aan alle eisen in de wet en lagere regelgeving. De inspectie doet dat aan de hand van een onderzoeks- en waarderingskader.

Het bezoek kan aangekondigd maar ook onverwachts zijn. De inspecteur kijkt niet alleen of op papier aan de wet wordt voldaan, maar zal ook in de groepen komen kijken. De inspecteur voert gesprekken met het bestuur en het management, de medewerkers en soms ook met kinderen en ouders. De bevindingen bespreekt de inspecteur met het kindercentrum of de gastouder. De bevindingen worden ook vastgelegd in een rapport. Het rapport zal, samen met de reactie van de organisatie op het oordeel van de inspectie, openbaar worden gemaakt.

Zie artikel 5.2 en 5.4.

Handhaving

De inspectie zal, zeker de eerste jaren na de inwerkingtreding van de wet, vooral stimulerend toezicht uitvoeren. Dat betekent dat het toezicht gericht is op het verbeteren van de kwaliteit van de opvang. Als de inspectie gebreken constateert bij een kindercentrum of gastouder, dan kan de inspectie een opdracht geven om dit te herstellen. Aan die

opdracht zit een hersteltermijn vast. In de situatie dat de veiligheid en gezondheid van kinderen en personeel in het geding is, zal de Inspectie meteen vanaf het begin optreden.

Het wetsvoorstel Kinderopvang Caribisch Nederland regelt een aantal extra instrumenten die de inspectie in mandaat van de minister van SZW kan inzetten als kindercentra of gastouders niet voldoen aan de kwaliteitseisen:

- een last onder dwangsom koppelen aan een herstelopdracht: als een organisatie de opdracht niet op tijd uitvoert, moet de organisatie de dwangsom;
- een boete opleggen als er sprake is van bewuste misleiding;
- een kinderopvanglocatie tijdelijk sluiten als er sprake is van een acute noodsituatie waarbij de veiligheid of gezondheid van kinderen in gevaar is. Dit besluit kan ook worden genomen door het openbaar lichaam als de inspectie niet aanwezig of direct bereikbaar is;
- het openbaar lichaam adviseren om een exploitatievergunning in te trekken als een kinderopvangorganisatie de regels steeds opnieuw overtreedt.

Zie artikel 5.6 tot en met 5.13.

Financiering

Kindercentra en gastouders kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor financiering door het Rijk: de zogenoemde kinderopvangvergoeding. De RCN-unit SZW zorgt hiervoor.

De financiering is gebaseerd op drie belangrijke pijlers: (1) de Rijksoverheid bekostigt kindercentra en gastouders rechtstreeks, (2) er wordt gebruik gemaakt van actuele gegevens over het gebruik van de kinderopvang en (3) ouders betalen een ouderbijdrage.

Voorwaarden kinderopvangvergoeding

Om recht te hebben op kinderopvangvergoeding, moeten kindercentra en gastouders aan verschillende voorwaarden voldoen. Op hoofdlijnen zijn deze als volgt:

- Kindercentra en gastouders moeten bij hun aanvraag voor de kinderopvangvergoeding aantonen dat zij in het bezit zijn van een exploitatievergunning.
- Er kan in principe alleen een kinderopvangvergoeding worden aangevraagd voor kinderen die staan ingeschreven op het eiland.
- Afspraken tussen de ouder en het kindercentrum of de gastouder zijn in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd. In de overeenkomst zijn in elk geval de duur van de overeenkomst, het aantal dagdelen opvang per maand en het soort opvang opgenomen.
- Het kindercentrum of de gastouder vraagt geen aanvullende financiële bijdrage van de ouders bovenop de vastgestelde ouderbijdrage, ook geen vrijwillige bijdrage.
- Kinderopvang moet voor alle ouders toegankelijk zijn en er mogen geen beperkingen aan de toelating van kinderen worden opgelegd.

Zie hierover artikel 3.2 tot en met 3.10.

De overheid (Rijk en openbaar lichaam) kan een maximum stellen aan het aantal kindplaatsen op een eiland waaraan de kinderopvangvergoeding wordt verstrekt. Als er geen maximum is, dan zal de kinderopvangvergoeding worden verstrekt aan alle aanbieders die voldoen aan de voorwaarden. Als er wel een maximum is, dan komen aanbieders in aanmerking voor de kinderopvangvergoeding totdat het maximum aantal plaatsen is bereikt. Dit zal in de komende periode verder worden uitgewerkt.

Zie hierover artikel 3.4.

Hoogte kinderopvangvergoeding

De hoogte van de totale kinderopvangvergoeding waarvoor kindercentra en gastouders in aanmerking komen wordt gebaseerd op de kinderopvangvergoeding per kind en het in de schriftelijke overeenkomst overeengekomen aantal dagdelen kinderopvang per maand.

In 2023 zal een vervolgonderzoek naar de kostprijs van de kinderopvang worden uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van het kostprijsonderzoek zal de hoogte van de kinderopvangvergoeding worden vastgesteld. De kinderopvangvergoeding moet de kindercentra en gastouders in staat stellen om verantwoorde kinderopvang te bieden.

Toezicht op de kinderopvangvergoeding

Om misbruik van de kinderopvangvergoeding tegen te gaan, krijgt de uitvoeringsorganisatie bevoegdheden om hier toezicht op te houden. De uitvoeringsorganisatie kan ook handhavend optreden. In het geval van bewuste misbruik kan de uitvoeringsorganisatie sancties opleggen zoals een bestuurlijke boete.

Zie artikel 5.1, 5.6 en 5.7

Ouderbijdrage

Ouders betalen vanaf het moment dat dit ook voor Europees Nederland gaat gelden, ongeveer 4% van de kosten van kinderopvang aan de kinderopvangorganisatie of gastouder die in aanmerking komt voor de kinderopvangvergoeding van de overheid. De verwachting is dat de ouderbijdrage per maand bij volledige opvang voor de dagopvang in de buurt van \$20 a \$30 zal liggen, en voor de buitenschoolse opvang in de buurt van \$15 a \$20. Ook kan het openbaar lichaam besluiten de ouderbijdrage volledig te compenseren voor gezinnen die in armoede leven. Het openbaar lichaam stelt daarvoor de criteria vast. Voor die ouders is de kinderopvang gratis.

Zie hierover artikel 3.11 tot en met 3.13